

Бидик А.Г.,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін,
Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу
Тернопільського національного економічного університету

ПРИНЦИПИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СОЛІДАРНОГО РІВНЯ ОБНОВЛЕНОЇ ПЕНСІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Бидик А.Г. Принципи функціонування солідарного рівня оновленої пенсійної системи України. У статті наголошено на значимості пенсійної реформи 2017 року, актуальності та необхідності її продовження. Наведено дані, що характеризували основні параметри стану пенсійного забезпечення до проведення реформаторських дій у пенсійній сфері, узагальнено основні її зміни після першого етапу урядової пенсійної реформи, а також визначено низку принципів, на дотримання яких претендує солідарний рівень оновленої пенсійної системи України.

Ключові слова: пенсійна система, пенсійне забезпечення, реформування пенсійної сфери, пенсійне страхування.

Бидик А.Г. Принципы функционирования солидарного уровня обновленной пенсионной системы Украины. В статье сделан акцент на значимости пенсионной реформы 2017 года, актуальности и необходимости ее продолжения. Приведены данные, которые характеризовали основные параметры состояния пенсионного обеспечения до проведения реформаторских действий в пенсионной сфере, обобщены основные ее изменения после первого этапа правительственной пенсионной реформы, а также определен ряд принципов, на соблюдение которых претендует солидарный уровень обновленной пенсионной системы Украины.

Ключевые слова: пенсионная система, пенсионное обеспечение, реформирование пенсионной сферы, пенсионное страхование.

Bydyk A.G. The principles of functioning of solidarity level of updated Ukrainian pension system. In the article stressed about significance of pension reform in 2017, relevance and necessity of proceeding. Data are shown and characterized the main parameters of retirement benefits before the pension reformations, generalized the main changes after the first stage of government pension reform and defined principles, on which compliance pretends solidarity level of updated Ukrainian pension system.

Key words: pension system, retirement benefits, reforming in the pension sector, pension insurance, social welfare.

Постановка проблеми. Проблеми пенсійної системи мають загальнонаціональний характер, виступають окремим видом проблем національної економіки, проте вкрай важливим та значущим індикатором її стану. Незадовільний для більшості громадян рівень наявного в країні пенсійного забезпечення є одним із тривалих найболючіших питань українського суспільства. Чим складніше фінансовий стан та масштабніше обсяг дефіциту Пенсійного фонду України, тим частіше науковцями та практиками обговорюються питання необхідності впровадження системної глибокої пенсійної реформи, проведені у 2017 році параметричні зміни пенсійної системи є лише одним з етапів її неминучої еволюції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню стану вітчизняної сучасної пенсійної системи, фінансового забезпечення пенсійного соціального страхування в Україні присвячено значну кількість робіт науковців та експертів, зокрема праці А. Авчукової, В. Дудіна, С. Закірової, О. Кириленко, О. Ковалю, О. Малецької, В. Мельничука, О. Пищуліної, А. Нечай, М. Онуфрик, А. Павловського, О. Савченко, Г. Третьякової, О. Устенко, Ю. Харазішвілі, К. Черненко, А. Федоренко, В. Щербини. В працях, опублікованих за останній час, Н. Мартиненко надає авторське визна-

чення розвитку пенсійної системи України, пропонує його перспективні напрями завдяки впровадженню в практику нової моделі взаємовідносин між державою, роботодавцями та працівниками [1]. Я. Дробот та Н. Резніченко обґрунтовують необхідність реформування пенсійної системи України, підвищення її фінансової стійкості та пошуку нових джерел фінансування [2]. О. Минюк та Д. Минюк розглядають нормативно-правову базу щодо регулювання пенсійного забезпечення в Україні, надають її характеристику [3]. В. Трифонов та Г. Шебалков досліджують чинну в Україні систему пенсійного забезпечення, проводять аналіз окремих параметрів пенсійної реформи та виявляють впливові чинники економічного забезпечення соціально-економічного розвитку в Україні до 2020 року [4]. І хоча всі автори порушують актуальні проблеми недостатнього соціального захисту українських пенсіонерів, питання наявного в країні недосконалого пенсійного забезпечення, обґрунтовують необхідність глибокого реформування вітчизняної пенсійної системи, проте не в повному обсязі узагальнено основні зміни параметрів сучасного стану пенсійного забезпечення, а також не визначено принципи функціонування оновленої пенсійної системи України.

Формулювання цілей статті. Метою статті є наведення даних, що характеризували основні параметри стану пенсійного забезпечення до проведення реформаторських дій в пенсійній сфері, узагальнення основних її змін після першого етапу урядової пенсійної реформи, а також визначення низки принципів, на дотримання яких претендує оновлена пенсійна система України.

Виклад основного матеріалу. Спроби здійснити ефективну пенсійну реформу в Україні тривають вже 25 років. Проведення реформи ускладнювало чимало об'єктивних та суб'єктивних факторів. Результату, який би задовольнив усіх учасників системи пенсійного страхування, досі не досягнуто.

Перша спроба запровадження трирівневої пенсійної системи в Україні відбулась після прийняття Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» у 2003 році [5], проте зміни найбільше зачепили лише її перший рівень, а саме систему загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, другий рівень загальнообов'язкового накопичувального страхування так і не був введений у дію. Слід зазначити, що хоча протягом 2004–2009 років відбулося запровадження третього рівня вітчизняної пенсійної системи, а саме недержавного добровільного пенсійного страхування, проте в подальшому його функціонування так і не було розвинуте. На жаль, прийняття такого потрібного для країни законодавчого акта не виправдало надій на покращення наявної на той момент пенсійної системи, вирішення питання ліквідації Пенсійного фонду України та запровадження обов'язкового накопичувального рівня пенсійного забезпечення.

Сьогодні в Україні продовжують свою дію перший та третій рівні пенсійної системи. Жоден з них далеко не досконалий. Солідарна система продовжує залишатися базовою частиною вітчизняної системи пенсійного забезпечення.

Реалізація нового етапу реформування пенсійної системи України мала привести до ґрунтовних змін у функціонуванні солідарного рівня та стати початком запровадження механізму створення накопичувальних страхових пенсій. Головними цілями реформування визначено вирішення фіскальних проблем Пенсійного фонду, зменшення його катастрофічного дефіциту, який на момент її прийняття перевищив 6,4% ВВП, забезпечення його бездефіцитності в середньостроковій перспективі завдяки збільшенню тривалості страхового стажу та мінімального розміру страхових внесків із легальної заробітної плати, збереження можливості солідарного пенсійного забезпечення та продовження існування системи державного соціального пенсійного страхування, у зв'язку з чим слід назвати формування достатньої фінансової бази для виплати пенсій, стабілізацію національної економіки тощо.

На момент прийняття Закону про реформування пенсійної системи у жовтні 2017 року вона характеризувалась хаотичною організацією, перебуванням у стані хронічного глибокого дефіциту, наявністю більше 20 законів, що безсистемно регулювали непрозорі наявні в країні правила призначення, нарахування та виплати пенсій різним категоріям працюючих громадян. Пенсійна система гостро потребувала кардинального реформування та приведення до ладу.

Крім того, проведення в Україні пенсійної та земельної реформ було передбачено ключовими пунктами списку вимог МВФ для продовження надання фінансової допомоги та виділення Україні чергових траншів в рамках підписаного Меморандуму співпраці між Україною та МВФ. Згідно з програмою співпраці виділення п'ятого траншу передбачувалося іще в першій половині літа 2017 року, проте у зв'язку із затримкою проведення як пенсійної, так і земельної реформ було відкладено на більш пізні терміни. Проведення в Україні «збалансованої пенсійної реформи, яка буде відповідати інтересам держави і громадян України і гарантувати справедливі високі стандарти соціального забезпечення» [6] стало принциповим питанням не лише для українського суспільства, але й для керівництва МВФ.

Незважаючи на значну кількість негативних чинників, 11 жовтня 2017 року розпочав свою дію новий етап реформування вітчизняної пенсійної системи, а саме урядова Пенсійна реформа. На момент її прийняття Україна мала такі характеристики (цифрові дані наведено станом на 1 квітня 2017 року):

1) постійне зростання дефіциту Пенсійного фонду (його розмір становив 143 млрд. грн., порівняно з попереднім фінансовим роком він збільшився на 48 млрд. грн., при цьому Україна була однією з небагатьох країн світу, обсяг пенсійних виплат якої у 2017 році був запланований на рівні 15% від ВВП);

2) високий рівень тінізації економіки, наявність катастрофічного прихованого безробіття, недостатній рівень охоплення обов'язковим державним соціальним страхуванням, що давало змогу окремим категоріям платників не сплачувати ЄСВ у передбачуваному законодавством розмірі (кількість осіб працездатного віку складала 18 млн.; офіційно працюючих осіб було 16,4 млн., 12,5 млн. з яких сплачували ЄСВ);

3) зниження ставки ЄСВ у 2016 році з 34,7% до 22% від мінімальної заробітної плати, що разом з іншими чинниками викликало зменшення обсягу надходжень до Пенсійного фонду та зростання його дефіциту;

4) наявність значних за обсягом, незабезпечених власними страховими внесками видатків Пенсійного фонду, адже лише 75% видатків спрямовувались на виплату страхових пенсій, 25% – на виплату інших видів пенсій, соціальних доплат та адміністративні витрати;

5) докорінно негативні зміни демографічної структури населення, на відміну від тієї, що існувала у 80–90-х роках ХХ століття, коли кількість працюючих громадян в кілька разів перевищувала кількість пенсіонерів, яких вони утримували завдяки функціонуванню державної солідарної системи; в країні на початок 2017 року налічувалось 12 млн. пенсіонерів, що утворювало майже третину населення України;

6) хронічне перевищення зростання номінальної заробітної плати працюючих за одночасного зменшення темпів зростання ВВП, зменшення темпів зростання номінальної заробітної плати над темпами збільшення пенсійних виплат, відсутність економічного підґрунтя для зростання окремих (пільгових, спеціальних) пенсій;

7) розмір середньої пенсії по Україні дорівнював 1 828 грн. одночасно з існуванням широкого спектру пільгових та привілейованих пенсій, а також можливістю раннього виходу на пенсію для окремих категорій громадян та видів зайнятості;

8) надзвичайно низький рівень пенсійного забезпечення більшості українських пенсіонерів, 8 млн. з яких отримували мінімальну пенсію в розмірі 1 312 грн. (з травня 2017 року), яка становила лише біля 50% вартості прожиткового мінімуму для непрацездатних осіб, що було свідченням існування в країні ганебного масштабового явища, а саме бідності осіб похилого віку;

9) найнижчий вік виходу на пенсію українських громадян, відсутність взаємозв'язку між розміром отримуваної пенсії та тривалістю сплати внесків до Пенсійного фонду;

10) дискримінація пенсіонерів залежно від року виходу на пенсію, адже за однакової кількості страхового стажу та заробітної плати розмір їх пенсії міг відрізнятися більше ніж у 3 рази;

11) наявність складного порядку розрахунку пенсії, що включав різноманітні коефіцієнти, надбавки, суми індексації та не відображав залежності величини майбутньої пенсії від заробітної плати;

12) відсутність практики осучаснення пенсій, останнє з яких було проведене в травні 2012 року, на відміну від дев'ятиразового підвищення мінімальної заробітної плати за цей період часу;

13) необхідність сплати податку працюючими пенсіонерами за ставкою 15%; в подальшому рішенням Конституційного суду України від 27 лютого 2018 року було визнано положення Податкового кодексу про оподаткування пенсій неконституційним;

14) наявність політичного популізму, що давав змогу маніпулювати представникам української влади різних часів штучною зміною розміру мінімальної пенсії, зокрема, під час виборчих перегонів та пошуку електоральної підтримки серед осіб пенсійного віку;

15) необхідність підвищення ефективного пенсійного віку на вимогу МВФ [7; 8; 9; 10].

Наведені дані свідчать про те, що стан наявного в Україні пенсійного забезпечення досяг свого катастрофічного рівня, що стало головною причиною проведення реформаторських дій у пенсійній сфері.

13 липня 2017 року Верховною Радою України був підтриманий у першому читанні представлений урядом законопроект № 6614 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій». 3 жовтня 2017 року у другому читанні після внесення біля 500 поправок він був ухвалений 288 голосами народних депутатів Верховної Ради, а 8 жовтня 2017 року – підписаний Президентом України Петром Порошенком.

Реформаторські дії у сфері організації пенсійного забезпечення привели до таких змін:

1) запрогнозовано поступову ліквідацію дефіциту Пенсійного фонду, його функціонування як бездефіцитного (з 2024 року) та перетворення солідарної системи на самодостатню та ефективну;

2) відмінено додаткове оподаткування пенсій працюючих осіб пенсійного віку завдяки скасуванню 15% податку, який сплачували працюючі пенсіонери;

3) збільшено вік виходу на пенсію та термін наявності необхідного для виходу на пенсію страхового стажу й сплати ЄСВ, що спонукає громадян та суб'єктів підприємництва до уникнення тіньової економіки та виплати доходів, які підлягають оподаткуванню, іншими словами, сприяє масштабній легалізації трудових відносин;

4) проведено осучаснення пенсій більше ніж для половини українських пенсіонерів, що спрямоване на ліквідацію їх дискримінації залежно від календарної дати виходу на пенсію та відновлення принципу соціальної справедливості під час обчислення пенсій;

5) уніфіковано пенсійне законодавство завдяки розробленню єдиного порядку призначення та виплати пенсій для всіх категорій пенсіонерів (за винятком військовослужбовців);

6) скасовано особливі умови призначення пенсій за вислугу років окремим категоріям працівників у галузі освіти, охорони здоров'я, державної служби, працівників дипломатичної служби, прокурорів та суддів, депутатів, соціального захисту та інших пільгових категорій працівників, які раніше мали таке право, окрім військовослужбовців, а також запроваджено єдині правила призначення пенсій для всіх категорій працівників залежно від величини сплачених страхових внесків та тривалості страхового стажу; для шкідливих та важких виробництв, для працівників яких збережено пільговий вихід на пенсію, передбачено збільшення ставки ЄСВ на 15% та 7%;

7) запроваджено практику автоматичної щорічної індексації пенсій відповідно до показників інфляції та зростання середньої по країні заробітної плати, проте лише з 2021 року;

8) розроблено порядок компенсації страхового стажу в разі його недостатності, що дає змогу особі або допрацювати необхідну кількість років, або придбати необхідну тривалість страхового стажу, проте не більше ніж за п'ять років; визначено вартість одного місяця страхового стажу, яка становить подвійний розмір ЄСВ, а саме 1 408 грн;

9) заплановано введення в дію накопичувальної системи пенсійного страхування з 1 січня 2019 року з урахуванням вікових категорій працюючих осіб [11].

Водночас нові зміни у пенсійному законодавстві:

– докорінно не змінюють чинну систему пенсійного забезпечення, а лише дають змогу вирішити окремі проблеми та коригують окремі вектори її дії;

– привели до значного зростання віку виходу на пенсію за одночасного зниження показників середньої тривалості життя, а також до збільшення розміру необхідного для нарахування пенсії страхового стажу (з 2028 року – до 35 років); наявність гнучкого коридору виходу на пенсію є свідченням прихованого підвищення пенсійного віку;

– встановили неприйнятний для суспільства рівень мінімальної пенсії, який повинен бути вищим за рівень прожиткового мінімуму;

– змінили формулу розрахунку величини пенсії через зниження коефіцієнта оцінки страхового стажу з 1,35 до 1 для проведення осучаснення пенсій, що привело до суттєвого (на 35%) зменшення розміру пенсій для тих, хто виходить на заслужений відпочинок після 1 січня 2018 року, отже, спостерігаємо невідповідні умови для нарахування пенсій для нових пенсіонерів;

– продовжують знижувати розмір пенсійних виплат в доларовому еквіваленті з урахуванням знецінення національної валюти;

– скасували індексацію пенсій у зв'язку з інфляцією, передбаченою попереднім пенсійним законодавством, а саме найближчим часом не буде здійснюватися автоматична індексація пенсій у зв'язку з

інфляційними процесами; перший після прийняття Закону перерахунок пенсій передбачається провести у 2019 році, введення першого автоматичного перерахунку пенсій (прив'язаного до індексів зростання цін та середньої зарплати) заплановано на 2021 рік;

- не пропонують альтернативу для громадян, які не є платниками ЄСВ (ті, хто його не сплачує, а також страховий стаж яких не перевищує 15 років, можуть претендувати не на отримання пенсії, а лише на отримання соціальної допомоги, що призначається органами соціального захисту громадян (з 1 січня 2018 року по 31 грудня 2010 року));

- встановили, що механізм компенсації страхового стажу в разі його недостатності передбачає необхідність продовження трудової діяльності (з урахуванням середньої тривалості життя українців, а також стану їх здоров'я та працездатності після 60-ти років це може виявитись для багатьох із них проблематичним), компенсацію, яку особи мають сплатити в разі купівлі страхового стажу в разі його недостатності, яка для значної кількості осіб може виявитись досить високою, що унеможливить її сплату, отже, отримання ними пенсій;

- досі не розробили механізм функціонування трирівневої пенсійної системи, не передбачають можливості для накопичення пенсій для молоді та осіб середнього віку, продовжують дію солідарного та добровільного накопичувальних рівнів, проте впровадження обов'язкового накопичувального рівня так і не відбулося;

- не враховують наявні в країні негативні демографічні процеси, які свідчать про значне кількісне перевищення осіб, що найближчими роками будуть виходити на пенсію, порівняно з особами працездатного віку, які повинні сплачувати внески до Пенсійного фонду, що виступає джерелом виплати пенсій особам, які мають право на їх отримання.

Ознайомлення з положеннями Закону від 3 жовтня 2017 року дає змогу стверджувати, що солідарний рівень оновленої пенсійної системи України під час свого функціонування претендує на дотримання принципів:

- фінансової стабілізації, що передбачає скорочення дефіциту Пенсійного фонду, що сприятиме зменшенню видатків із Державного бюджету на його збалансування та стабілізації національної економіки загалом; передбачається протягом наступних 10-ти років зведення дефіциту фонду до нульової відмітки;

- справедливості, адже чим більший розмір страхових внесків і чим довший період їх сплати застрахованою особою, тим більшу за розміром пенсію вона буде отримувати;

- осучаснення, а саме вирівнюється розрив між пенсіями, що були нараховані до 2012 року та призначаються сьогодні (будуть призначатися в подальшому), пенсійні виплати коригуються на рівень інфляції;

- детінізації, що вимагає уникати виплати «сірої» заробітної плати, сприяє її виводу з тіні, легалізації трудових відносин, формуванню прозорих відносин між працівниками, роботодавцями та державою;

- мотивації, що мотивує громадян до свідомої та активної участі в системі пенсійного страхування;

- особистої відповідальності, адже кожний громадянин несе персональну відповідальність за наявність у нього страхового стажу для можливості отримувати пенсійні виплати в подальшому;

- стимулювання до праці, що спонукає громадян працювати якнайдовше, отримуючи заробітну плату та одночасно сплачуючи пенсійні внески; громадяни мають можливість вибирати, коли вони бажають залишити роботу та оформити пенсію.

Проте відкритими продовжують залишатись багато питань, зокрема дотримання принципу справедливості не лише для теперішніх пенсіонерів, але й для майбутніх. Вимоги до виходу на пенсію, її нарахування та зменшення величини прогнозованих пенсійних виплат, включаючи коефіцієнт заміщення, стали суттєво жорсткішими для сьогоdnішніх платників страхових внесків.

Як відомо, практикою економічно розвинених країн доведений факт неможливості гідного пенсійного забезпечення громадян лише завдяки функціонуванню солідарного рівня пенсійної системи.

Необхідність впровадження другого обов'язкового накопичувального рівня пенсійної системи ні в кого не викликає сумнівів. Цей шлях є безальтернативним і для України. В разі ефективного функціонування вітчизняної трирівневої системи пенсійного забезпечення особа пенсійного віку зможе отримувати пенсію з трьох різних джерел, якщо вона брала активну участь у формуванні кожного з них. Проте дискусійними продовжують залишатися терміни та умови її практичної реалізації. Сьогодні Кабінетом Міністрів було створено робочу групу, яка напрацьовує дорожню карту із запуску сектору обов'язкового накопичувального рівня. Передбачалося, що вона запрацює з 1 січня 2019 року, проте сьогодні терміни її введення в дію переносяться на більш пізній період.

Висновки. Підсумовуючи вищенаведене, можемо сказати, що кінцевим результатом реформаторських дій у сфері удосконалення пенсійного страхування громадян є кардинальна зміна основ функціонування пенсійної системи. Важливі питання, що стосуються організації розподільного та накопичувального механізмів пенсійного забезпечення, залишилися відкритими та потребують додаткових досліджень. Продовження проведення розпочатої урядом В. Гройсмана пенсійної реформи залишається актуальним питанням як для фінансової системи країни, її важливої складової, а саме системи державного пенсійного страхування, так і для українських громадян. Суспільство сподівається, що здійснені зміни у функціонуванні державної системи обов'язкового пенсійного страхування справді є лише першими кроками пенсійного реформування, якими український уряд не обмежиться та продовжить пошук і вжиття подальших дієвих заходів щодо покращення рівня життя українських теперішніх і майбутніх пенсіонерів, гарантування їх гідного матеріального забезпечення.

Список використаних джерел:

1. Мартиненко Н. Розвиток Пенсійної системи України: поняття та сутність. Державне управління та місцеве самоврядування. 2017. № 3 (34). С. 55–61.
2. Дробот Я., Резніченко Н. Проблеми та напрямки реформування пенсійної системи в Україні. Фінансовий простір. 2016. № 1 (21). С. 63–66.
3. Минюк О., Минюк Д. Пенсійна реформа в Україні: реалії та вимоги сьогодення. Юридичний вісник. 2017. № 1 (42). С. 103–109.
4. Трифонов В., Шебалков Г. Пенсійний фонд у цифрах. Молодий вчений. 2017. № 10 (50). С. 1075–1079.
5. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 9 липня 2003 року. № 1058-IV / Верховна Рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>.
6. МВФ назвав вимоги з приводу пенсійної реформи в Україні. URL: <https://www.slovoidilo.ua>.
7. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua.
8. Офіційний сайт Кабінету міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua>.
9. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. URL: www.msp.gov.ua.
10. Офіційний сайт Пенсійного фонду України. URL: www.pfu.gov.ua.
11. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій: Закон України від 3 жовтня 2017 року № 2148-VIII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2148-19>.

УДК 336.5

Бугель Ю.В.,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін,
*Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу
Тернопільського національного економічного університету*

АДАПТАЦІЯ СИСТЕМИ МИТНОГО ОПОДАТКУВАННЯ УКРАЇНИ ДО СВІТОВИХ СТАНДАРТІВ

Бугель Ю.В. Адаптація системи митного оподаткування України до світових стандартів. У статті розглянуто теоретичні засади функціонування системи оподаткування товарів під час переміщення через митний кордон України. Досліджено діючу практику митного оподаткування. Висвітлено наявні проблеми функціонування системи митного оподаткування в Україні. Обґрунтовано напрями оптимізації механізму оподаткування експортно-імпорتنих операцій в Україні. Підкреслено значимість окреслених напрямів удосконалення системи митного оподаткування в ефективності та інтернаціоналізації національної економіки.

Ключові слова: зовнішньоекономічна політика, експортно-імпорتنі операції, митне оподаткування, митні платежі, митно-податкові пільги, митно-тарифне регулювання.

Бугель Ю.В. Адаптация системы таможенного налогообложения Украины к мировым стандартам. В статье рассмотрены теоретические основы функционирования системы налогообложения товаров при перемещении через таможенную границу Украины. Исследована действующая практика таможенного налогообложения. Освещены существующие проблемы функционирования системы таможенного налогообложения в Украине. Обоснованы направления оптимизации механизма налогообложения экспортно-импортных операций в Украине. Подчеркнута значимость определенных направлений совершенствования системы таможенного налогообложения в эффективности и интернационализации национальной экономики.

Ключевые слова: внешнеэкономическая политика, экспортно-импортные операции, таможенное налогообложение, таможенные платежи, таможенно-налоговые льготы, таможенно-тарифное регулирование.

Buhel' Yu.V. Adaptation of the system of customs taxation of Ukraine to world standards. The article deals with the theoretical principles of functioning of the system of taxation of goods when moving through the customs border of Ukraine. The current practice of customs taxation is explored. The existing problems of functioning of the system of customs taxation in Ukraine are highlighted. The directions of optimization of the mechanism of taxation of export-import operations in Ukraine are substantiated. The importance of the specified directions of improvement of the system of customs taxation in the efficiency and internationalization of the national economy is emphasized.

Key words: foreign economic policy, export-import operations, customs taxation, customs payments, customs-tax privileges, customs and tariff regulation.